

Schengen: nowe przepisy zwiększające bezpieczeństwo obszaru bez kontroli na granicach wewnętrznych

Komisja proponuje dzisiaj [aktualizację przepisów](#), aby poprawić zarządzanie strefą Schengen. Te ukierunkowane zmiany zacieśnią koordynację w ramach UE i przygotują lepiej państwa członkowskie na nowe wyzwania związane z zarządzaniem zarówno wspólną granicą zewnętrzną UE, jak i granicami wewnętrznymi w obrębie strefy Schengen. Aktualizacja przepisów ma na celu zapewnienie, by przywrócenie kontroli na granicach wewnętrznych pozostawało środkiem ostatecznym. Nowe przepisy wprowadzają również wspólne narzędzia służące skuteczniejszemu zarządzaniu granicami zewnętrznymi w przypadku kryzysu w dziedzinie zdrowia publicznego, w oparciu o wnioski wyciągnięte z pandemii COVID-19. Zmienione przepisy Schengen uwzględniają również proceder instrumentalizacji migrantów. Aby mu przeciwdziałać, równolegle przedstawiany jest też [wniosek](#) w sprawie środków w dziedzinie azylu i powrotów, które mogą wprowadzać państwa członkowskie w takiej sytuacji.

Wiceprzewodniczący do spraw promowania naszego europejskiego stylu życia Margaritis **Schinias** oświadczył: Kryzys uchodźczy z 2015 r., szereg ataków terrorystycznych na terytorium Europy i globalna pandemia COVID-19 sprawiły, że strefa Schengen znalazła się pod presją. Naszym obowiązkiem jest wzmocnienie zarządzania strefą Schengen i zadbanie o to, by państwa członkowskie były gotowe do szybkiej, skoordynowanej i europejskiej reakcji na sytuacje kryzysowe, w tym na przypadki instrumentalizacji migrantów. Przedstawione dzisiaj wnioski będą chronić strefę Schengen, która jest naszym olbrzymim osiągnięciem i symbolem naszego europejskiego stylu życia.

Komisarz do spraw wewnętrznych Ylva **Johansson** skomentowała: Pandemia bardzo wyraźnie pokazała, że strefa Schengen ma kluczowe znaczenie dla naszych gospodarek i społeczeństw. Przedłożone przez nas dzisiaj wnioski sprawiają, że kontrole graniczne będą środkiem wprowadzanym w ostateczności, w oparciu o wspólną ocenę i tylko na tak długo, jak będzie to konieczne. Dajemy państwom członkowskim narzędzia umożliwiające im stawienie czoła stojącym przed nimi wyzwaniom. Zapewniamy również wspólne zarządzanie granicami zewnętrznymi UE, w tym w sytuacjach instrumentalizacji migrantów do celów politycznych.

Skoordynowana reakcja na wspólne zagrożenia

Wniosek dotyczący zmiany kodeksu granicznego Schengen ma na celu wyciągnięcie wniosków z pandemii COVID-19 i stworzenie solidnych mechanizmów koordynacji pozwalających radzić sobie z sytuacjami zagrożeń dla zdrowia. Zaktualizowane przepisy umożliwią Radzie szybkie przyjęcie **wiążących przepisów** określających **tymczasowe ograniczenia związane z podróżą** na granicach zewnętrznych w przypadku zagrożenia zdrowia publicznego. Będą przewidziane zwolnienia, w tym dla osób odbywających podróż niezbędną, a także obywateli i rezydentów Unii. Zapewni to jednolite stosowanie ograniczeń związanych z podróżą, w oparciu o doświadczenia zebrane w ostatnich latach.

Przepisy te obejmują również nowy mechanizm ochronny Schengen w celu zapewnienia **wspólnego reagowania na granicach wewnętrznych w przypadku zagrożeń, które dotyczą większości państw członkowskich**, takich jak zagrożenia dla zdrowia lub inne zagrożenia dla bezpieczeństwa wewnętrznego i porządku publicznego. W ramach tego mechanizmu – który uzupełnia już istniejący mechanizm na wypadek poważnych niedociągnięć na granicach zewnętrznych – Rada mogłaby wydać decyzję zezwalającą na wprowadzenie w większości państw członkowskich kontroli na granicach wewnętrznych w przypadku pojawienia się wspólnego zagrożenia. W takiej decyzji należało będzie również określać środki łagodzące negatywne skutki kontroli.

Nowe przepisy promujące skuteczne alternatywy dla kontroli na granicach wewnętrznych

Wniosek ma na celu promowanie stosowania środków alternatywnych wobec kontroli na granicach wewnętrznych oraz zapewnienie, aby kontrole na granicach wewnętrznych – jeżeli okażą się konieczne – pozostały środkiem ostatecznym. Do środków tych należą:

- **Bardziej ustrukturyzowana procedura przywracania kontroli na granicach wewnętrznych, przewidująca więcej zabezpieczeń:** Obecnie państwo członkowskie decydujące się na przywrócenie kontroli musi ocenić stosowność przywrócenia kontroli i jego prawdopodobny wpływ na swobodny przepływ osób. Nowe przepisy wymagają, aby oceniono również wpływ na regiony przygraniczne. Ponadto państwo członkowskie rozważające przedłużenie kontroli w reakcji na przewidywalne zagrożenia powinno najpierw ocenić celowość wprowadzenia alternatywnych środków, takich jak ukierunkowane kontrole policyjne i wzmocniona współpraca policyjna. W

przypadku przedłużenia przekraczającego sześć miesięcy konieczne będzie przedstawienie oceny ryzyka. W przypadku gdy kontrole na granicach wewnętrznych mają miejsce od 18 miesięcy, Komisja będzie musiała wydać opinię na temat ich proporcjonalności i konieczności. We wszystkich przypadkach łączny okres obowiązywania tymczasowych kontroli granicznych nie powinien być dłuższy niż dwa lata, chyba że zachodzą bardzo szczególne okoliczności. Dzięki temu kontrole na granicach wewnętrznych pozostaną środkiem ostatecznym i będą trwały jedynie tak długo, jak jest to absolutnie konieczne.

- **Promowanie stosowania środków alternatywnych:** Zgodnie z nowym unijnym kodeksem współpracy policyjnej, zaproponowanym przez Komisję w dniu 8 grudnia 2021 r., nowe przepisy Schengen promują stosowanie skutecznych alternatyw dla kontroli na granicach wewnętrznych w postaci częstszych kontroli policyjnych o charakterze operacyjnym w regionach przygranicznych, wyjaśniając, że nie są one równoważne kontrolom granicznym.
- **Ograniczenie skutków kontroli na granicach wewnętrznych dla regionów przygranicznych:** Wykorzystując doświadczenia zebrane podczas pandemii, która zakłóciła łańcuchy dostaw, państwa członkowskie przywracające kontrole powinny wprowadzić środki w celu ograniczenia negatywnych skutków dla regionów przygranicznych i rynku wewnętrznego. Może to obejmować ułatwianie przekraczania granicy dla pracowników transgranicznych oraz stworzenie uprzywilejowanych korytarzy w celu zagwarantowania płynnego tranzytu podstawowych towarów.
- **Przeciwdziałanie niedozwolonemu przemieszczaniu się w obrębie strefy Schengen:** Aby zaradzić zjawisku stosunkowo małej, ale stałej liczby przypadków niedozwolonego przemieszczania się, nowe przepisy stworzą nową procedurę przeciwdziałania niedozwolonemu przemieszczaniu się, za pomocą wspólnych operacji policyjnych, a także umożliwią państwom członkowskim zmianę istniejących lub zawarcie nowych dwustronnych umów o readmisji. Środki te uzupełniają działania zaproponowane w nowym pakcie o migracji i azylu, w szczególności wiążące ramy solidarności, i należy je postrzegać w powiązaniu z tymi działaniami.

Wspieranie państw członkowskich w radzeniu sobie z instrumentalizacją migracji

Zmienione przepisy Schengen uznają ważną rolę odgrywaną przez państwa członkowskie, których granice są granicami zewnętrznymi Unii, w imieniu wszystkich pozostałych państw członkowskich i całej UE. Wprowadzają one nowe środki, które państwa członkowskie będą mogły wprowadzać w celu skutecznego zarządzania granicami zewnętrznymi UE w sytuacji, gdy ma miejsce instrumentalizacja migrantów do celów politycznych. Obejmuje to ograniczenie liczby przejść granicznych i intensyfikację ochrony granicy.

Ponadto Komisja proponuje dodatkowe środki w ramach unijnych przepisów dotyczących azylu i powrotów, aby wyjaśnić, w jaki sposób państwa członkowskie mogą reagować w takich sytuacjach, przy pełnym poszanowaniu praw podstawowych. Obejmuje to możliwość przedłużenia terminu rejestracji wniosków o udzielenie azylu do 4 tygodni oraz rozpatrywania wszystkich wniosków o udzielenie azylu na granicy, z wyjątkiem przypadków uzasadnionych względami medycznymi. Nadal konieczne będzie zagwarantowanie skutecznego dostępu do procedury azylowej, a państwa członkowskie powinny zapewnić dostęp organizacjom humanitarnym udzielającym pomocy. Państwa członkowskie będą miały również możliwość wdrożenia procedury zarządzania powrotami w sytuacjach nadzwyczajnych. Ponadto agencje UE (Agencja UE ds. Azylu, Frontex, Europol) powinny na wniosek zapewnić danemu państwu członkowskiemu w pierwszej kolejności wsparcie operacyjne.

Kolejne kroki

Teraz to do Parlamentu Europejskiego i Rady należy zbadanie i przyjęcie tych dwóch wniosków.

Kontekst

Strefa Schengen obejmuje ponad 420 mln ludzi z 26 krajów. Zniesienie kontroli na granicach wewnętrznych między państwami Schengen stanowi integralny element europejskiego stylu życia – niemal 1,7 mln osób mieszka w jednym państwie Schengen, a pracuje w innym. Obywatele UE opierają swoje plany życiowe na swobodach, jakie oferuje strefa Schengen, a każdego dnia 3,5 mln osób przekracza granice między państwami Schengen.

Aby zwiększyć odporność strefy Schengen na poważne zagrożenia i dostosować przepisy Schengen do zmieniających się wyzwań, Komisja zapowiedziała w swoim [nowym pakcie o migracji i azylu](#) przedstawionym we wrześniu 2020 r., a także w [strategii](#) z czerwca 2021 r. na rzecz w pełni funkcjonującej i odpornej strefy Schengen, że przygotuje projekt zmiany kodeksu granicznego Schengen. W [orędziu o stanie Unii](#) za 2021 r. przewodnicząca Ursula von der Leyen zapowiedziała również nowe środki mające na celu zwalczanie instrumentalizacji migrantów do celów politycznych i zapewnienie jedności w zarządzaniu granicami zewnętrznymi UE.

Przedstawione dziś wnioski stanowią uzupełnienie trwających prac nad poprawą ogólnego funkcjonowania strefy Schengen i zarządzania nią w ramach [strategii](#) w kierunku silniejszej i bardziej odpornej strefy Schengen. Aby wspierać dialog polityczny dotyczący rozwiązywania wspólnych problemów, Komisja zwołuje regularnie fora Schengen, w których uczestniczą posłowie do Parlamentu Europejskiego i ministrowie spraw wewnętrznych. W uzupełnieniu do tych dyskusji Komisja będzie co roku przedstawiała sprawozdanie na temat stanu dorobku Schengen podsumowujące sytuację, jeśli chodzi o brak kontroli na granicach wewnętrznych, wyniki ocen Schengen oraz stan realizacji zaleceń. Pomoże to również państwom członkowskim w radzeniu sobie z wszelkimi wyzwaniami. Proponowany przegląd mechanizmu oceny i monitorowania dorobku Schengen,

który jest obecnie przedmiotem dyskusji w Parlamencie Europejskim i Radzie, pomoże zwiększyć wspólne zaufanie do wdrażania przepisów Schengen. 8 grudnia Komisja przedłożyła również wniosek dotyczący [unijnego kodeksu współpracy policyjnej](#) w celu zacieśnienia współpracy organów ścigania między państwami członkowskimi. Współpraca ta będąca skutecznym sposobem przeciwdziałania zagrożeniom bezpieczeństwa w strefie Schengen przyczyni się do utrzymania obszaru bez kontroli na granicach wewnętrznych.

Dzisiejszy [wniosek](#) dotyczący zmiany kodeksu granicznego Schengen jest wynikiem ścisłych konsultacji z posłami do Parlamentu Europejskiego i ministrami spraw wewnętrznych uczestniczącymi w forum Schengen.

Dodatkowe informacje

Dokumenty prawne:

[Wniosek dotyczący rozporządzenia zmieniającego zasady regulujące przepływ osób przez granice](#)

[Wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie przeciwdziałania instrumentalizacji w obszarach migracji i azylu](#)

[Pytania i odpowiedzi](#)

[Zestawienie informacji](#)

Schengen: nowe przepisy [Pobierz \(56.513 kB - PDF\)](#)

Komunikat prasowy

14 grudnia 2021, Strasburg